

Policy för Hässelholms kommuns aktiebolag

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Kommunfullmäktiges ägaransvar	1
3. Kommunens bolag	1
4. Fördelning av beslutsrätt mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	2
5. Kommunstyrelsen och bolagen	2
6. Ägardialog	3
7. Bolagens information till kommunstyrelsen	3
8. Koncernnytta och samordning	4
9. Styrdokument	4
10. Bolagsstyrelsernas ansvar och uppgifter	5
11. Styrelseledamot	5
12. Arbetstagarrepresentanter i styrelser	5
13. Revisorer och lekmannarevisorer	6
14. Ersättning till styrelseledamöter och lekmannarevisorer	6
15. Övriga grundläggande principer	6
16. Affärsmässighet	7

Diarienummer: KLF 2019/193

Fastställt den: 2019-11-25 § 274

Fastställt av: Kommunfullmäktige

För revidering ansvarar: Kommunfullmäktige

För uppföljning ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla kommunens aktiebolag

Giltighetsperiod: 2020-01-01 - tillsvidare

Antagen: Kommunfullmäktige 2017-03-27 § 86

Ersätter: Kommunfullmäktige 2017-03-27 § 86

Kommunal författningssamling: Policy (tidigare G 17)

1. Inledning

Hässleholms kommun har valt att överlämna vården av vissa kommunala angelägenheter till aktiebolag som kommunfullmäktige har ägaransvaret för. Det är ett stort värde som förvaltas av bolagen vars syfte är att tillgodose ett kommunalt intresse och att agera för att nå målen som kommunen beslutat. Denna policy beskriver formen för en aktiv ägarstyrning och rollfördelningen mellan kommunen och dess bolag. Policyn klargör uppsiktsplikten och formen för dialog mellan kommunstyrelsen och bolagen.

Policyn ska fastställas vid bolagens bolagsstämma. Direktiv återfinns också i bolagsordningar och ägardirektiv. Dessa dokument antas av fullmäktige och fastställs för tillämpning genom bolagsstämmobeslut på samma sätt som denna policy.

För delägda bolag ska enligt 3 kap. 18 § kommunallagen fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3 kap. 17 § kommunallagen i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

2. Kommunfullmäktiges ägaransvar

Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för kommunens bolag. Fullmäktige har på grund av bestämmelserna i 3 kap 16-18 §§ kommunallagen särskilda åliggande avseende bolagen.

För helägda bolag ska fullmäktige:

1. Fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten
2. Se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen
3. Utse samtliga styrelseledamöter
4. Se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas
5. Utse minst en lekmannarevisor

Kommunens ledningsfunktion över bolagen utgår från fullmäktige antingen genom ägardirektiv eller över det förvaltningsuppdrag med delegation som kommunstyrelsen erhållit och som återfinns i kommunstyrelsens reglemente och delegationsordning.

3. Kommunens bolag

Kommunen äger tre bolag där kommunen direkt innehar samtliga aktier, nämligen Hässlehem AB, Hässleholm Miljö AB och Hässleholms industribyggnads AB. För varje bolag anges i bolagsordningen föremålet för verksamheten och bolagets ändamål.

Om ett bolag har dotterbolag utser bolagstyrelsen i moderbolaget ombud med fullmakt att representera moderbolaget vid bolagsstämma i dotterbolaget. För samtliga bolag ska kommunfullmäktige ta ställning innan sådana beslut i verksamheten fattas som är av principiell betydelse eller annars av större vikt (se avsnitt 2 och 4).

Bolagen ansvarar för att till kommunstyrelsen lämna de uppgifter som kommunstyrelsen efterfrågar för sin uppsikt av såväl moderbolag som dotterbolag. Detta gäller även uppgifter till sammanställd redovisning för kommunen.

4. Fördelning av beslutsrätt mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Fullmäktige förbehåller sig beslutanderätten i följande ärenden:

1. Ärenden enligt 3 kap. 16-18 § kommunallagen (se avsnitt 2)
2. Fastställa bolagsordningar för helägda bolag
3. Fastställa ägardirektiv i direkt ägda bolag. Moderbolag beslutar om ägardirektiv i dotterbolag
4. Grunderna för ekonomiska förmåner för styrelseledamöter och lekmannarevisorer
5. Förvärv och försäljning eller bildande av bolag, med undantag av vad som framgår av punkt 15 e
6. Frivillig likvidation av bolag
7. Start av ny rörelsegren eller nedläggning av sådan
8. Övriga ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

Frågor av annat slag ankommer på kommunstyrelsen att avgöra. Detta kommer till uttryck i kommunstyrelsens reglemente.

5. Kommunstyrelsen och bolagen

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap 1 § kommunallagen och kommunstyrelsereglementet fortlöpande ha uppsikt över sådan kommunal verksamhet som bedrivs av kommunens bolag. Uppsikten är en förvaltningskontroll, det vill säga att på ett systematiskt sätt tillse att kommunstyrelsen håller sig välinformerad om bolagens förhållande och utveckling. Kommunstyrelsen ska också verkställa fullmäktiges beslut vilket innebär att kommunstyrelsen ska tillse att bolagsstämma hålls när ett ägardirektiv för ett bolag tagits av fullmäktige och måste fastställas för att bli bindande för bolaget.

Uppsikten genomförs av kommunstyrelsen på regelbunden basis genom dialog med bolagsstyrelserna. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt utförs till stor del genom ägardialog på strategisk övergripande nivå (se nedan avsnitt 6).

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut pröva om den verksamhet som respektive bolag har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna (6 kap 1a § kommunallagen). Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i 3 kap. 16- 18 §§ kommunallagen är uppfyllda (6 kap 1b § kommunallagen).

6. Ägardialog

Vid två tillfällen per år ska kommunstyrelsens arbetsutskott kalla till sammanträde med presidium och VD i kommunens bolag i syfte att genomföra ägardialog med följande innehåll

1. Utmaningar
2. Samordningsfrågor i kommunkoncernen
3. Framtida frågor av principiell betydelse eller annan större vikt
4. Verksamhetsuppföljning
5. Ekonomi
6. Personalförsörjning

Punkt 1-3 ska prioriteras vid ägardialogen.

7. Bolagens information till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har rätt till den information från bolagen som kommunstyrelsen anser nödvändig. Information lämnas dels dokumenterad dels vid föredragningar inför kommunstyrelsen men också fullmäktige om så påkallas. Bolagen är vidare skyldiga att lämna information till underlag för kommunens sammanställda redovisning.

Bolagen ska följa utfärdade instruktioner som delges via kommunledningskontorets ekonomiavdelning Uppföljningstidpunkterna ska vara 30 april och 31 augusti.

I bolagens årsredovisning ska bolaget redovisa hur bolaget uppnått målsättningen i affärsplanen och i ägardirektiv samt om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de

kommunala befogenheterna. Redovisas nyckeltal bör dessa åtföljas av motsvarande för den aktuella branschen för att underlätta kommunstyrelsens förståelse för hur bolaget lyckats med sin verksamhet.

Bolagets styrelse ska anmäla budget och verksamhetsplan till kommunstyrelsen senast under februari månads budgetår.

8. Koncernnytta och samordning

De kommunala bolagen förvaltar stora värden. Verksamheten i de kommunala bolagen är kommunal, har tillkommit på kommunala initiativ och har kommunen som huvudman. De kommunala bolagen ingår således i kommunkoncernen och är en del av den kommunala verksamheten. Kommunallagen förutsätter en enhetlig ledning för hela den kommunala organisationen. Förtroendet för kommunal verksamhet är beroende av att kommunen och de kommunala bolagen framstår och fungerar som en sammanhållen och demokratisk organisation. Vad som gagnar kommunen som helhet ska mot denna bakgrund gå före eventuella fördelar som det enskilda bolaget kan vinna. Bolagsstyrelsens ansvar enligt aktiebolagslagen eller annan lagstiftning har dock företräde om en sådan situation skulle uppstå. Detsamma gäller om bolaget inte anser sig kunna uppfylla ett ägardirektiv utan att bryta mot lagstiftning eller äventyra bolagets ekonomiska ställning. Om bolaget inte kan uppfylla ett ägardirektiv utan att bryta mot lagstiftning eller äventyra bolagets ekonomiska ställning ska bolaget omedelbart informera kommunstyrelsen. Bolaget ska även informera kommunstyrelsen om en situation uppstår där en väsentlig koncernnytta av juridiska skäl bedöms få stå tillbaka för det enskilda bolaget.

Möjligheter till samordning inom kommunkoncernen ska tas tillvara, dock utan att bryta mot lagen om offentlig upphandling eller annan tillämplig lagstiftning. Kompetens i kommunen inom ekonomi, finans, upphandling, personalfrågor, IT, juridisk m.m. får nyttjas också av bolagen.

Bolagen ska samverka med kommunen vid planering och hantering av samhällsstörningar, extraordinära händelser och i övrig krishantering i enlighet med Krisledningsplan för Hässleholms kommun

9. Styrdokument

Samtliga bolag ska ha styrdokument som följer följande kommunala styrdokument i den mån dessa inte strider mot tvingande lagstiftning.

- Finanspolicy
- Inköp- och upphandlingspolicy
- Medarbetar- och ledarpolicy

- Policy för Hässleholms kommuns säkerhet och krisberedskap
- Representationspolicy

Bolagen ska verka i enlighet med kommunens övriga styrdokument i för bolaget tillämpliga delar.

10. Bolagsstyrelsernas ansvar och uppgifter

Styrelsen har det övergripande förvaltningsansvaret för bolaget i dess helhet, vilket också omfattar den löpande förvaltningen som enligt lag ankommer på den verkställande direktören. Styrelsens ansvar och uppgifter innebär bland annat följande:

- Styrelsen har helhetsansvar för bolagets organisation
- Styrelsen ska årligen utvärdera sitt arbete
- Styrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörs arbete
- Styrelsen ska årligen fastsätta budget och verksamhetsplan
- Styrelsen tillsätter och entledigar verkställande direktör. Innan beslut fattas ska samråd ske med kommunstyrelsens arbetsutskott.
- Styrelsen ska stå öppen för dialog med ägaren.
- Styrelsen ska upprätta och avge årsredovisning och delårsrapport enligt instruktioner som delges av ekonomiavdelningen på kommunledningskontor.

11. Styrelseledamot

En styrelseledamot är syssloman i förhållande till bolaget. Det innebär att ledamoten är skyldig att ägna uppdraget den tid som erfordras för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. En styrelseledamot ska alltså verka för att kommunens ändamål med verksamheten så som det kommer till uttryck i bolagsordningen och ägardirektiv förverkligas. Kommunfullmäktiges valberedning ska inför val av styrelseledamot genomföra en lämplighetsprövning i enlighet med 8 kap. 11 - 12 §§ aktiebolagslagen.

12. Arbetstagarrepresentanter i styrelser

Arbetstagarerna i ett aktiebolag med minst 25 anställda har rätt att utse styrelseledamöter och suppleanter för dem enligt lagen om styrelserepresentation (1987:1245) för privatanställda. Nämnden för styrelserepresentationsfrågor har beträffande kommunala aktiebolag regelmässigt med stöd av 17 § i lagen beviljat undantag från lagens regler. Sådana undantag har dock förenats med villkor i syfte att tillgodose arbetstagarernas intresse av insyn och inflytande. Nämndens praxis har

kommit att ligga till grund för överenskommelser mellan bolag och arbetstagarorganisationer om undantag från lagens regler. Sådana överenskommelser innebär att arbetstagarrepresentanterna inte har ställning som styrelseledamöter och att de därför inte heller äger rätt att delta vid beslutsfattande, men har rätt att få avvikande mening till protokollet.

Det åligger bolagen att, om framställning enligt lagen görs, att träffa överenskommelser med de lokala arbetstagarorganisationerna.

13. Revisorer och lekmannarevisorer

För granskning av bolagens årsredovisningar jämte bokföring samt styrelsernas och verkställande direktörers förvaltning ska finnas revisorer och revisorsersättare i enlighet med respektive bolags bolagsordning.

Lekmannarevisorerna, som utses av fullmäktige, granskar ändamålsenligheten i verksamheten, om den sköts på ett ekonomiska tillfredställande sätt samt den interna kontrollens kvalitet. Utfallet av denna prövning ska årligen skriftligen redovisas för fullmäktige. Lekmannarevisionen debiterar moderbolagen ett halvt prisbasbelopp för dess granskning. Kommunfullmäktiges valberedning ska inför val av lekmannarevisorer genomföra en lämplighetsprövning i enlighet med 9 kap. 10-11 §§ aktiebolagslagen.

14. Ersättning till styrelseledamöter och lekmannarevisorer

Ersättning till förtroendevalda styrelseledamöter och lekmannarevisorer utgår enligt av kommunfullmäktige antagna regler.

15. Övriga grundläggande principer

I förhållandet mellan kommunen och bolagen ska i övrigt följande gälla:

- a) Kommunens ombud vid bolagsstämma utses av kommunstyrelsen och förses med vederbörlig fullmakt
- b) Sedan val till kommunfullmäktige ägt rum ska styrelsen i respektive bolag utses av fullmäktige att tillträda vid nästa årsstämma. Kommunfullmäktige utser även ordförande och vice ordförande
- c) Om olika meningar uppkommer i bolagets styrelse om ett ärende är av sådan art att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska samråd ske med kommunfullmäktiges presidium

- d) Sker nyval av styrelseledamot under mandatperioden ska denne förordnas för återstående mandatid för styrelsen. Bolaget informeras omgående och valet ska registreras hos Bolagsverket. Valet ska anmälas vid nästkommande årsstämma.
- e) Förvärv av bolag som endast äger fastigheter kan genomföras utan kommunfullmäktiges godkännande om moderbolaget har stöd för förvärvet i sin bolagsordning.-Kommunfullmäktige ska besluta om bolagsordning, välja styrelse och utse lekmannarevisor i det förvärvade bolaget.
- f) Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap tryckfrihetsförordningen och i offentlighets- och sekretesslagen. Beslut om utlämnande av allmän handling fattas av verkställande direktören (VD) eller den VD därtill delegerat beslutsrätten.

16. Affärsmässighet

De direktiv som fastställs i denna policy, i bolagsordningar, ägardirektiv och andra särskilda direktiv syftar till att utgöra tillräckligt underlag för att bolagens förvaltning ska kunna driva sin verksamhet under affärsmässiga förhållande inom ramen för rådande kommunalrättsliga begränsningar.

**Hässelholms
kommun**